

HVALA.

ROSEBNE NOVINE ZA POSEBNE PRIJATELJE

unicef
za svako dete

UNICEF-ov odgovor na pandemiju COVID-19 u Srbiji

Pregled

Pandemija bolesti koju izaziva korona virus (COVID-19) je nezapamćenih razmera. Širenje virusa odnosi živote i sredstva za život porodica koje se bore da prežive.

Zajednice odgovaraju na izazov – od zdravstvenih radnika koji rizikuju svoje živote u borbi sa virusom, do mladih koji na inovativne načine dele poruke o javnom zdravlju. Ipak, iako se širenje virusa usporava, njegove socijalne posledice će nastupiti brzo i biće teške – često na štetu najugroženije dece.

Ova pandemija dodatno pojačava siromaštvo, nejednakost i ugroženost kojima je izloženo mnoštvo porodica i dece. Porodice iz najsiromašnijih domaćinstava se oslanjaju na javne usluge – poput zdravstva, obrazovanja, prevoza i usluga socijalne zaštite. Stoga, smanjeni pristup može imati razorne posledice. Nedostupnost zdravstvenih usluga, poput rutinskih vakcinacija, može dovesti do strašnih rezultata. Porodice koje se oslanjaju na javni prevoz mogu se suočiti sa izazovima u pogledu dolaska na posao ili pristupa osnovnim dobrima. Zatvaranje škola negativno utiče na učenje, ali kod porodica koje se oslanjaju na obroke u školi, to zatvaranje može imati direktan uticaj na prehrambenu sigurnost i siromaštvo. Kako se škole zatvaraju i članovi porodice razboljevaju, žene su te koje snose teret dodatnih obaveza nege i staranja.

Bez hitnih mera, ova zdravstvena kriza preta da postane kriza u pogledu prava dece. Smetnje u funkcionisanju društva imaju veliki uticaj na decu: na njihovu bezbednost, njihovo blagostanje, njihovu budućnost. Samo zajedničkim snagama možemo učiniti da devojčice i dečaci – uključujući decu sa smetnjama u razvoju i invaliditetom,

decu koja žive u rezidencijalnim ustanovama, u romskim naseljima, decu koja žive u siromaštvu i decu koja su raseljena usled sukoba – ostanu zdravi, bezbedni i da nastave da uče.

Kako bi odgovorio na hitne potrebe dece i porodica, UNICEF u Srbiji vrši preraspodelu prioriteta svojih internih resursa i gradi partnerstva kako bi podržao decu i njihove zajednice u Srbiji.

UNICEF:

- 1. Pomaže da se uspori širenje virusa, naročito u najugroženijim zajednicama, kroz javno informisanje o preventivnim merama u vezi sa COVID-19**
- 2. Osigurava kontinuitet zdravstvenih usluga za majku i dete, usluga obrazovanja i dečije zaštite za decu i njihove porodice**
- 3. Obezbeđuje sredstva za higijenu, ličnu zaštitnu opremu (LZO), respiratore i drugi sanitetski materijal**

4. Radi na saniranju socio-ekonomskog uticaja COVID-19 i dugoročnom oporavku

Komunikacija o riziku

Širenje COVID-19 prati i širenje dezinformacija. UNICEF radi zajedno sa sistemom UN, zdravstvenim stručnjacima i partnerima na širenju činjenica umesto straha i obezbeđuje pouzdane smernice za roditelje, staratelje i prosvetne radnike.

Zato UNICEF izrađuje i deli veoma važne poruke i savete u vezi sa javnim zdravljem, kako bi pomogao da se širenje virusa uspori, a mortalitet smanji na minimum. Poruke su namenjene porodicama sa decom i mladima i uključuju savete za prevenciju COVID-19; psihosocijalnu podršku za decu, mlade i roditelje; i informacije o podršci za mentalno zdravlje. Materijali i informacije su dostupni na stranici UNICEF-a u Srbiji o COVID-19: <https://www.unicef.org/serbia/korona-virus-covid-19>

Deca u akciji u vreme korona virusa

Peri ruke sapunom sa svih strana i peri ih redovno. Izbroj bar do 30 ili odrecituj kratku pesmicu.

- Poruke za roditelje svakodnevno gleda **1.200.000** ljudi putem UNICEF-ovog segmenta na Radio-televiziji Srbije
- Kampanja na društvenim medijima **#LearningAtHome** stigla do gotovo **660.000** ljudi
- Poster i brošure sa zdravstvenim informacijama u vezi sa COVID-19 stigli do skoro 12.000 ljudi u romskim naseljima, skoro 4.400 hraniteljskih porodica i 2.900 dece, roditelja i trudnica u izbegličkim i migrantskim centrima dobilo je poruke o COVID-19

Razvoj tokom ranog detinjstva i zdravlje

© UNICEF Srbija/Szabo

Dok COVID-19 pritiska zdravstveni sistem, UNICEF radi na osiguravanju kontinuiteta spasonosnih zdravstvenih usluga za majke, novorođenčad i decu. To znači nastavak zadovoljavanja hitnih potreba do kojih je doveo COVID-19, uz dalje sprovođenje ključnih zdravstvenih intervencija kako bi se osiguralo da deca prežive i napreduju.

UNICEF podržava zdravstveni sistem kako bi se osiguralo da zdravstvene usluge za majku i dete obezbede kontinuitet brige o porodicama i deci, naročito najugroženijima. Radimo na tome

da osiguramo nesmetan pristup akušerskoj, neonatalnoj i preventivnoj pedijatrijskoj nezi, imunizaciji, patronažnim sestrama i uslugama ranih intervencija.

Timovi za rane intervencije na 7 lokacija kontinuirano pružaju podršku preko interneta porodicama sa decom sa smetnjama u razvoju i održavaju tekuće aktivnosti tima, učenje i nadzor.

U partnerstvu sa Ministarstvom zdravlja i Asociacijom romskih zdravstvenih medijatora, UNICEF je pružio podršku romskim zdravstvenim

- Nabavljeno je 71.900 hirurških rukavica, 5.200 zaštitnih kecelja, 25.116 zaštitnih ogrtača, 99.950 hirurških maski, 1.549 skafandera, 5.376 vizira i 9.000 maski N95
- Nabavljeno je 50 respiratora i 61 protokomera kiseonika
- Sredstva za higijenu od ključnog značaja su stigla do gotovo 7.000 ljudi u romskim naseljima
- Zdravstvene medijatorke su podržale gotovo 9.200 ljudi
- Nabavljeno je 3.200 Porodičnih paketa za učenje i igru za ugrožene porodice

medijatorkama da pojačaju svoje kontakte sa porodicama, čime se doprlo do gotovo 3.400 ljudi, putem proaktivnih telefonskih poziva i pružanjem informacija o prevenciji bolesti COVID-19.

Vlada Srbije je izrazila interesovanje za UNICEF-ovu platformu RapidPro, platformu otvorenog koda sa aplikacijama koje mogu pomoći vladama da brzo i u stvarnom vremenu dostavljaju ključne informacije i povežu zajednice sa spasonosnim uslugama, i zatražila je da se ona instalira na vladinim serverima kako bi se koristila u vezi sa COVID-19. Platforma se postavlja uz UNICEF-ovu podršku kako bi se osigurao brz i lak početak njenog korišćenja. Istražuju se dodatne mogućnosti za korišćenje u sektorima zdravstva i obrazovanja.

Obrazovanje

© UNICEF Srbija/Shubucki

Preko 1.000.000 dece je kod kuće zbog zatvaranja škola i predškolskih ustanova i UNICEF pruža savete i podršku roditeljima, starateljima i prosvetnim radnicima u vezi sa podrškom u učenju od kuće i daljinskom učenju i saraduje sa partnerima na izradi inovativnih obrazovnih rešenja. UNICEF će zajedno sa Ministarstvom prosvete

nastaviti na premošćavanju digitalnog jaza kako bi deca nastavila da uče.

Kako bi se osigurao kontinuitet obrazovanja, UNICEF je podržao Ministarstvo prosvete u izradi nacionalnog plana odgovora sistema predškolskog vaspitanja i obrazovanja na epidemiju COVID-19 kroz ciljani rad sa predškolcima i

njihovim porodicama (između ostalog kroz pristup relevantnim materijalima za učenje kroz igru preko društvenih medija; platformi za učenje preko TV-a i učenje na daljinu; i kroz nedeljne poruke i savete roditeljima o aktivnostima sa decom).

Pružaju se podrška za izradu sistema za praćenje kvaliteta elektronskog učenja i ocenjivanje i praćenje napretka učenika. To je naročito važno jer zatvaranje škola predstavlja stvarnu pretnju za produbljivanje nejednakosti u učenju za najmarginalizovaniju decu koja su već u nepovoljnom položaju. Udaljena i ruralna područja imaju probleme sa pokrivenošću internetom, dok najsiromašnija domaćinstva nemaju pristup internetu i ne mogu priuštiti IT opremu. Nacionalne manjine, naročito romski učenici, već imaju poteškoće sa jezikom nastave i često im nedostaje podrška za učenje kod kuće. Deca sa smetnjama u razvoju i invaliditetom se suočavaju sa ozbiljnim preprekama u obrazovanju zbog loše pristupačnosti i nemogućnosti pristupa ključnim uslugama i podršci koji bi im pomogli da učestvuju.

UNICEF je pružio pomoć Ministarstvu prosvete kako bi pomogao nastavnicima u izradi interaktivnih materijala za nacionalnu platformu za učenje preko interneta i doprineo

je izgradnji digitalnih kompetencija vaspitača i nastavnika za organizovanje nastave na daljinu.

Uz podršku Ministarstva prosvete, UNICEF i Pedagoško društvo Srbije rade na izradi veb portala sa bazom resursa za stručne saradnike kako bi pomogli nastavnicima u pripremi nastavnih materijala za učenje na daljinu.

- UNICEF je podržao državne organe u oblasti prosvete u organizovanju učenja na daljinu, čime je podržano preko 870.000 dece
- 635 psihologa i pedagoga je osnaženo i podržano za dalju podršku nastavnicima, učenicima i roditeljima tokom učenja na daljinu (koji su podržali preko 47.000 dece i 3.500 roditelja/staratelja)
- Nabavljeno je 79 licenci za softver Camtasia za snimanje lekcija za učenje na daljinu
- 7000 nastavnika pohađa nacionalne obuke kojima jača svoje kompetencije za nastavu na daljinu

Dečija zaštita

© UNICEF Srbija/Shubucki

Kada se poremeti funkcionisanje zajednica, deca koja su već u riziku od nasilja, eksploatacije i zlostavljanja postaju još ugroženija. UNICEF radi na tome da ne dozvoli da se ova pandemija pretvori u krizu u pogledu dečije zaštite.

UNICEF je pripremio Smernice za sprečavanje nepotrebnog izdvajanja dece iz porodica u kontekstu COVID-19 kako bi se osiguralo da deca pogođena korona virusom imaju pristup adekvatnim uslovima za alternativno zbrinjavanje. Pružili smo podršku u vezi sa koordinacijom,

širenjem znanja i praktičnim savetima dežurnim telefonskim SOS centrima za blagovremeno pružanje telefonske i onlajn psihosocijalne podrške i hitnog savetovanja za decu i njihove porodice, između ostalog u vezi sa zaštitom od bilo kog oblika nasilja.

U partnerstvu sa Fakultetom političkih nauka, UNICEF je uspostavio onlajn platformu za razmenu informacija, znanja i dobrih praksi kako bi se osnažili zaposleni u socijalnim službama za pružanje kontinuirane i kvalitetne usluge dečije

- Higijenski paketi su stigli skoro 4.400 hraniteljskih porodica
- Higijenski paketi su podeljeni u 19 rezidencijalnih ustanova i 4 azilna/prihvatna centra za izbeglice i migrante i došli su do skoro 2.300 ljudi
- Gotovo 180 dece, roditelja i primarnih staratelja iz izbegličke i migrantske populacije je dobilo podršku u vezi sa mentalnim zdravljem i psihosocijalnu podršku u zajednici

zaštite.

UNICEF je u koordinaciji sa Ministarstvom za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja i Komesarijatom za izbeglice i migracije pružio podršku u praćenju i koordinaciji aktera u oblasti dečije zaštite u vezi sa pitanjima rodno zasnovanog nasilja i zaštite i bezbednosti kod dece, žena i porodica iz populacije izbeglica i migranata; pružio direktnu i daljinsku pomoć i psihosocijalnu podršku, kao i higijenske pakete.

U koordinaciji sa drugim agencijama UN radimo na aktivnostima vezanim za podršku u vezi sa prijavljivanjem i odgovorom u slučajevima kućnog okruženja sa visokim nivoom stresa koji može povećati verovatnoću od nasilja u porodici i zlostavljanja koji uzrokuju dodatne psihosocijalne poteškoće kod dece, ali može i dovesti do porasta nasilja na internetu.

Adolescenti i mladi

UNICEF sluša adolescente i mlade kako bi osigurao da se njihov glas čuje i da se njihove jedinstvene potrebe razumeju i da se na njih odgovori tokom same krize i dugoročnog oporavka.

Pokrenuli smo dva U-Report čet bota, a rezultat je preko 7.500 korisnika koji su aktivirali i koristili

čet botove preko Facebook-a i Vibera i odgovorili na U-Report anketu koja će pomoći u boljem razumevanju toga kako adolescenti i mladi razumeju nasilje na internetu i njegovu prevenciju, kao i toga ko su njihovi izvori podrške.

UNICEF je pokrenuo mlade da se uključe u volontiranje na internetu uspostavljanjem onlajn

platforme za vršnjačko volontiranje (<https://bit.ly/VolonteriNaMrezi>), koja im omogućava da budu aktivni u 4 oblasti: učešće u komunikaciji o riziku COVID-19 na internetu; prevod obrazovnih materijala kako bi se smanjile jezičke barijere u obrazovanju; pružanje vršnjačke podrške na internetu; i promovisanje U-Report-a.

Socijalna zaštita

Socio-ekonomski uticaj COVID-19 najviše će osetiti oni koji su najugroženiji. Mnogi već žive u siromaštvu, a posledice mera odgovora na COVID-19 dovode do rizika od toga da se njihov položaj dodatno pogorša.

Dok se roditelji bore da zadrže svoje poslove i prihode, UNICEF pomaže Vladi da proširi mere socijalne zaštite – programe i politike koji povezuju porodice sa uslugama koje spašavaju živote.

Epidemija COVID-19 je dodatno povećala ranjivost ljudi koji žive u nesigurnim okolnostima. Zato će UNICEF kao prioritet odrediti one kojima je pomoć najviše potrebna – 500 jednoroditeljskih porodica i porodica sa velikim brojem dece koje nisu ispunjavale kriterijume za primanje novčane socijalne pomoći u prethodna 3 meseca.

U zagovaranju u vezi sa socio-ekonomskim položajem dece i porodica, UNICEF je pokrenuo telefonsku anketu među 1.800 porodica kako bi ocenio društveni uticaj COVID-19 na pristup uslugama socijalne zaštite. Rezultati ankete su dostupni i doprineće zajedničkoj proceni Tima UN u Srbiji i pomoći će Vladi Republike Srbije da oblikuje određene socio-ekonomske mere predviđene za porodice sa decom.

© UNICEF Srbija/Shubucki

Partnerstva

UNICEF saraduje sa Vladom Republike Srbije, SZO, drugim agencijama UN, Crvenim krstom Srbije i partnerima iz NVO, sa fokusom na ugroženu decu, adolescente i porodice sa decom – one koje žive u siromašnim domaćinstvima, romskim naseljima, centrima za azil, rezidencijalnim institucijama i hraniteljskim porodicama.

UNICEF sa SZO zajednički predvodi aktivnosti Tima Ujedinjenih nacija u Srbiji u oblasti komunikacije o riziku i učešća zajednice i oblasti unapređenja kapaciteta zdravstvenog sistema za prevenciju i kontrolu zaraznih bolesti; i učestvuje u Radnom timu Tima UN u Srbiji za hitnu izradu pozicije o socijalnoj zaštiti u socio-ekonomskom odgovoru (zajednički predsedavaju UNDP i MOR).

UNICEF ima velikodušnu podršku institucionalnih donatora, kompanija i pojedinaca u svom radu na pružanju podrške deci i porodicama pogođenim COVID-19, a sada više nego ikada računamo na njih da nastave da podržavaju našu misiju – uprkos ovim teškim vremenima. Poslovna zajednica u Srbiji pokazala je visok nivo solidarnosti, jer je uprkos usporavanju poslovnih aktivnosti, vrlo brzo reagovala na apel koji je UNICEF uputio kompanijama i pojedincima da doniraju. Od početka izbijanja krize izazvane pandemijom COVID-19, UNICEF u Srbiji prikupio je skoro

US\$ 1.200.000 za nabavku respiratora i medicinske i zdravstvene opreme.

IKT sektor preuzeo je lidersku poziciju, jer je prvi solidarno i udruženo reagovala na vanrednu situaciju direktnim donacijama UNICEF-u u Srbiji. Već tokom prvog vikenda od proglašenja vanrednog stanja, Nordeus je usmerio svoju energiju na pomoć zajednici, a zahvaljujući i ličnom angažovanju zaposlenih, tog vikenda prikupljena su sredstva za kupovinu prvih respiratora i protokomera i lične zaštitne opreme za zdravstvene radnike. Zagovaranjem Inicijative „Digitalna Srbija“ i šire IT zajednice, akciji su se odmah priključile kompanije Symphony, Exlrt, Execom, Prozone, Vega IT, Orion Telekom, Tajfun Hil, Catena Media, Endava,

Continental Automotive, Telenor, Telegroup, Kursevi Online, Quantox Technology i kompanija Schneider Electric DMS NS LLC Novi Sad.

Pored kompanijskih donacija, veliki značaj imaju donacije zaposlenih u kompanijama Nordeus, Symphony, Nutanix i Schneider Electric DMS NS LLC Novi Sad, koji su dali lične donacije, a menadžment ovih kompanija pozvao je svoje poslovne partnere u Srbiji i inostranstvu da se priključe i doniraju UNICEF-u u Srbiji. Organizovane su i nezavisne akcije koje su podsticale humanost, poput inicijative „I am not a robot“ IT društva Novog Sada koja je pokrenula kampanju na društvenim mrežama za pomoć Kliničkom centru Vojvodine.

Telenor, dugogodišnji partner UNICEF-a, se pridružio apelu i

podržao kupovinu lične zaštitne opreme za zdravstvene radnike i higijenske pakete za najugroženije porodice. Podrška privatnog sektora bila je brza i značajno je doprinela da UNICEF-ov odgovor bude efikasan i usmeren na pravovremenu nabavku nedostajućih respiratora i medicinske i zdravstvene opreme. I kompanije iz drugih industrija, pridružile su se apelu: Multikom grupa, Raiffeisen bank, Eurobanka, Vojvodanska banka, Sberbank Srbija, I&F McCann Grupa, Eko Helenik, Merck, PhiAcademy, Steel Impex, LIDL Srbija, MOL Serbia, Petite Geneve Petrović, Udruženje reciklera Srbije, Kalemegdan Development, Nova communications, Inter Gradex Trade, Emakina RS, MRG, Ardagh Group, Rio Tinto.

Na samom početku izbijanja krize, među prvima je reagovala i donirala sredstva UNICEF-ova nacionalna ambasadorica Ana Ivanović, a treba naglasiti i odgovor pojedinačnih donatora koji su svojim donacijama podržali aktivnosti UNICEF-a u Srbiji.

- UNICEF je prikupio skoro 1.200.000 američkih dolara iz privatnog sektora i od pojedinaca
- USAID pruža podršku UNICEF-u sa 500.000 američkih dolara

Važnost darivanja

Kada sam prvi put dobio poziv da se priključim održavanju informisanosti donatora i donatorke UNICEF-a, bez rezerve mogu da kažem da su mi osećanja bila pomešana. Kao neko čiji je rad prethodnih nekoliko godina bio usmeren na istraživanja i marketing, nisam imao razloga da verujem da ću ovaj posao uraditi dobro. Međutim, od samog početka mi je bilo jasno da je ovo prilika da se zahvalim ljudima koji imaju veliko srce, koji su solidarni i savesni prema društvu čiji su deo. Zadovoljstvo je još i veće kada se uzme u obzir moje iskustvo iz detinjstva, kada sam bio primalac UNICEF-ove pomoći. Pre nego što sam počeo da prihvatam bilo koji brend (uključujući i koka-

kolu) postao sam svestan da se „reč“ UNICEF nalazi na stvarima koje su mi činile detinjstvo i ondašnja prijateljstva mnogo sadržajnijim nego što bi inače bila. Moje omiljene lego kockice bile su upakovane u paketić sa logom UNICEF-a. Sveske, ranac i jakna su takođe imale plavi logo UNICEF-a na sebi. Da nije bilo onih koji su podržavali rad UNICEF-a, ja verovatno taj plavi znak ne bih video tako rano. A ne bih upoznao ni nasmejane UNICEF-ove volontere koji su bili pravo osveženje u odnosu na melanholična lica učitelja u ratom zahvaćenom području. Jasno da je izražavanje zahvalnosti donatorima i donatorkama bila prilika da se simbolički zahvalim i onima koji su

pomogli meni, a koji su verovatno delili vrednosti današnjih UNICEF-ovih darodavaca.

Pozivajući donatorke i donatore da im se zahvalim na podršci i empatiji koje nesebično pokazuju, razmišljao sam kako su baš oni svojim gestom otvorili nove mogućnosti brojnoj deci i članovima njihovih porodica. Hrana, voda, odeća, obuća, dečije igre i druženja su beskompromisne potrebe dece, koje u praksi često nisu zagarantovane. Izgradnja inkluzivnih igrališta i podrška deci sa smetnjama u razvoju samo su neki od izazova na koje moramo biti spremni da strateški odgovorimo. Zbog toga je naša obostrana odgovornost velika i međuzavisna. Kada se prvi put priključite podršci UNICEF-u, na nama je da radimo na zajedničkom zadatku pružanja osećaja sigurnosti deci i roditeljima u Srbiji. Zbog toga je važno da naša međusobna komunikacija i podrška budu dugoročan projekat. Mi želimo da sačuvamo vaše poverenje kako bismo obezbedili stabilnost u pružanju podrške deci. Naši darodavci su zainteresovani za događanja u našem društvu, za položaj dece, za njihovo obrazovanje i njihovu budućnost. Mi ih pozivamo da prate naše akcije, da čitaju naša obaveštenja i praktična uputstva

o dečijem razvoju i izgradnji konstruktivnih međugeneracijskih odnosa. Naši donatori i donatorke se nalaze na teritoriji cele Srbije i pružaju nam podršku na različite načine.

Gotovo da ne postoji problem u društvu koji se posredno ili neposredno ne tiče dece. Važno je razviti svest o tome da svaka kriza kroz koju društvo prolazi pogađa i one najmlađe. Dostupnost predškolskih ustanova, informisanost i blagostanje roditelja, vaspitača, učitelja, lekara, razvijenost nauke i ekonomije prave veliku razliku u kvalitetu života dece širom sveta. Zato kada vas pozovemo da zajedno obezbedimo podršku obrazovnim ili zdravstvenim ustanovama, budite uvereni da smo na putu izgradnje boljih uslova za srećnije detinjstvo i da ste vi neizostavan deo toga.

Miroslav Nikolić

KONTAKTIRAJTE NAS

Dečiji fond Ujedinjenih nacija
Svetozara Markovića 58
11000 Beograd, Srbija

Tel: 011 / 3602 104
Faks: 011 / 3602 111
Email: belgrade@unicef.org
Website: www.unicef.org/serbia